

Engel Hopman: ‘Leren van

Met zo'n 50 leerlingen die de bloembollenteeltrichting volgen is het Clusius College in Hoorn de grootste MBO-opleiding bloembollen ter wereld. De opleiding bestaat 100 jaar. Hoe ziet het bloembollenonderwijs er nu uit, en wat is er de afgelopen decennia veranderd? De twee bollendocenten Theo de Geus en Engel Hopman geven hun visie daar op.

Tekst en foto: Arie Dwarswaard

De bloembollensector kreeg pas laat zijn eigen onderwijs. In 1911 kwam in Lisse de Rijks Middelbare Tuinbouwschool van de grond, en twee jaar later werd in Hoorn een soortgelijke school gevestigd. In andere tuinbouwgebieden bestonden dergelijke scholen toen al meer dan tien jaar. Waar in Lisse bloembollenteelt en -handel de basis van het onderwijs vormden, werd de opleiding in Hoorn direct al breder. Logisch, want West-Friesland had ook toen al veel meer aan tuinbouw te bieden dan alleen bloembollenteelt. De teelt van groente, zaadveredeling, pootaardappelteelt en fruitteelt heeft van oudsher zich een vaste plaats verworven in dit deel van Noord-Holland.

In 1913 startte de school met twintig leerlingen, en de eerste lichter zwaaide in 1915 af. Sindsdien bezochten duizenden leerlingen uit heel Noord-Holland de school. Tot begin jaren tachtig zat de school aan de Bontekooistraat. In 1984 kwam Prins Claus naar Hoorn om de nieuwe school aan de Blauwe Berg te openen. In 1988 vierde de school het 75-jarig bestaan met onder meer een symposium over de toekomst van de plantenveredeling. Menig bloembollenteler toog naar Hoorn om daar de nieuwste inzichten op dat gebied te vernemen. In dat jaar telde de school zo'n 600 leerlingen, waarvan zo'n 150 de bloembollenteeltrichting volgde.

De afgelopen 25 jaar is er veel veranderd in en om het onderwijs. Het meest zichtbaar wordt dat in de huidige naam van de school: AOC Clusius College, locatie Hoorn. In de jaren negentig voerde het toenmalige ministerie van LNV, waar het land- en tuinbouwonderwijs onder valt, de AOC-vorming door. Het lager en middelbaar agrarisch onderwijs werd samengevoegd tot grotere Agrarisch Onderwijs Centra. Boven het Noordzeekanaal ontstond het Clusius College. In Hoorn kreeg de MBO-opleiding er een VMBO-opleiding bij. Wat bleef was de middelbare beroepsoplei-

ding bloembollenteelt. De afgelopen decennia maakte die opleiding geen gemakkelijke tijd door. Tien jaar geleden was het aantal leerlingen gedaald tot 25. Nu is dat weer verdubbeld tot ruim 50. De twee docenten Engel Hopman en Theo de Geus vertellen vol enthousiasme over die leerlingen, het lesgeven en de relatie met het bedrijfsleven.

DE LEERLING

Theo de Geus en Engel Hopman staan in een traditie van klinkende namen als het gaat om de bollendocenten van Hoorn. Schoutsen, Baardse, Neuvel, en nu zij. De Geus werkt al weer meer dan dertig jaar in Hoorn, Hopman sinds acht jaar. En docent Pierre Admiraal is ook al meer dan 25 jaar aan de school verbonden, maar is tijdelijk afwezig wegens ziekte.

.....

‘In deze tijd is alleen
MBO eigenlijk niet
genoeg om een bedrijf
te runnen’

.....

De Geus en Hopman vinden dat de leerling de afgelopen jaren niet is veranderd. De enige kanttekening die Theo de Geus maakt, is dat er tegenwoordig ook leerlingen zijn die het al gauw goed vinden. “Voorheen had je een klas vol aankomende ondernemers. Die zijn er nu nog steeds, maar er zijn ook leerlingen die de ondernemersgeest niet of minder hebben.” Veel leerlingen komen ook nog steeds uit de sector zelf. Hopman: “De meesten komen uit Noord-Holland. Een deel van de klei en een deel van het zand. Dat geeft altijd een aardig verschil van opvatting. En we hebben ook leerlingen uit andere delen van het land, zoals de

Bollenstreek en Flevoland. We zijn de enige middelbare bloembollenopleiding ter wereld.” Teamleider plantenteelt Henk Vlaar vindt het vooral sterk dat de school er voor is om leerlingen op weg te helpen naar zelfstandigheid. “We nemen ze bij de hand en stimuleren ze om in het derde en vierde jaar hun eigen leervragen te ontwikkelen. Hier geldt de regel: ‘leer van je fouten, hier mag dat.’” De Geus vult aan: “We begeleiden ze tegenwoordig ook richting internationalisering. Wie er voor kiest om het vierde jaar te doen, moet op stage naar het buitenland. De bollenteeltleerlingen gaan vaak naar Nieuw-Zeeland of Australië, en komende winter ook naar Kenia. Het is een unieke kans om tijdens je opleiding iets van de wereld te zien.” Wat beide docenten bij de leerlingen stimuleren is deelname aan een studiegroep. Hopman: “Er zijn diverse studiegroepen van leerlingen van onze school. Het werkt het beste als ze niet bij een groep terecht komen waar bij wijze van spreken hun vader ook lid van is. Dan houden ze toch al snel hun mond. Maar bij leeftijdgenoten komt de discussie over de teelt en broeierij en alles wat ermee samenhangt echt wel op gang.”

HET LESGEVEN

De belangrijkste verandering die Theo de Geus en Engel Hopman hebben meegemaakt als het gaat om het lesgeven, dan is het wel de overgang van klassikaal aanbod naar competentiegericht werken. Docenten gingen niet meer alles helemaal uitleggen, maar leggen opdrachten om kennis te vergaren veel meer neer bij de leerlingen.

De Geus: “Leerlingen moeten tegenwoordig wel meer zelf doen, maar het is niet zo dat we ze in het diepe gooien en kijken wat er gebeurt.” Volgens Hopman heeft deze manier van werken heel veel goeds gebracht. “Ik zie bij veel leerlingen dat ze hierover enthousiast zijn.”

Wat ze allebei heel positief vinden is de leergerigheid van de leerlingen. “Het is zo leuk om met ze te werken. Ze willen echt veel weten. Vooral de bedrijfsbezoeken zijn de moeite waard. Vaak komen we op bedrijven waar ze zelf niet zomaar binnen zouden stappen. En hier gaan we er dan wel naar toe.”

Verder is het lesboek gaandeweg uit de schooltas en -klas verdwenen. Het internet heeft nu ook heel veel te bieden. De Geus: “Er is zo veel te vinden, ook als het gaat om instructiefilmpjes. Ik werk zelf mee aan het ontwikkelen van lesmateriaal voor het Ontwikkelcentrum, en daar hebben we bijvoorbeeld van de diverse plantmethoden filmpjes gemaakt. Die kunnen we laten zien in de klas. Ook via Teleblik is er heel veel te vinden wat we voor het lesgeven

je fouten. Hier mag het'

kunnen gebruiken. En de leerlingen hebben tegenwoordig allemaal een laptop in de tas."

HET BEDRIJFSLEVEN

Wie de jubileumboeken van 50 en 75 jaar RMTuS leest, komt in beide uitgaven veel waardering voor het bedrijfsleven tegen. De band tussen bedrijven en de school is van oudsher sterk. De afgelopen 25 jaar is daar wel verandering in gekomen. Hopman: "Overheid, onderwijs en bedrijfsleven hebben gezamenlijk een goede structuur opgezet met door Aequor gecertificeerde stagebedrijven. Die bedrijven worden ook regelmatig beoordeeld op hun prestaties. We hebben voor de bollenteelt gelukkig voldoende stagebedrijven. De leerlingen lopen al vanaf het eerste jaar twee dagen stage in de week. Vaak kijken we of er in hun eigen omgeving een bedrijf zit dat bij ze past. En dat lukt vrijwel altijd."

Wat soms gebeurt is dat een stagebedrijf de leerlingen zo enthousiast maakt dat ze zelf ook gaan telen. De Geus: "Piet van der Geest is zo'n man. Hij heeft diverse stagiaires gehad die niet uit de bollen kwamen en wel een eigen bedrijf

zijn begonnen. Van eentje hebben we inmiddels al weer een zoon op school."

Ook kijkt het bedrijfsleven nadrukkelijk mee bij de Proeve van Bekwaamheid, die derde- en vierdejaars leerlingen afleggen. Hopman: "Voor die PvB leggen ze een portfolio aan, waarbij de stages een belangrijke bron van informatie zijn. Het resultaat wordt beoordeeld door twee ondernemers uit het vak."

DE TOEKOMST

Leerlingen die na drie of vier jaar van school afkomen hoeven zich zelfs in dit economisch getij weinig zorgen te maken over werk. Vlaar: "We krijgen het hele jaar door vragen van bedrijven of we nog geschikte kandidaten hebben voor allerlei functies. Wat we vaak zien is dat die bedrijven de leerlingen in het bedrijf nog weer verder laten leren."

Voor de vierdejaars leerlingen is er ook de mogelijkheid om door te leren op de Agrarisch Hogere School. Hopman: "Zeker als leerlingen weten dat ze op termijn het bedrijf gaan overnemen, dan adviseren we ze om door te leren. In deze tijd is alleen MBO eigenlijk niet genoeg om

een bedrijf te runnen."

De school start de toekomst tijdens de reünie met de opening van een nieuwe kas. Henk Vlaar: "West-Friesland profileert zich steeds sterker als de Seed Valley, en dat vraagt om goed onderwijs voor de zaadwereld. Mede op initiatief van Seed Valley hebben we een nieuwe kas kunnen bouwen, die is ingericht voor de toekomst."

De toekomst van Engel Hopman en Theo de Geus lijkt met de groeiende belangstelling voor de bollenteelt ook gewaarborgd. En dat komt goed uit. "We vinden het allebei echt een voorrecht om hier les te mogen geven."

11 oktober reünie

Vrijdag 11 oktober wordt op school een reünie gehouden voor oud-leerlingen en oud-medewerkers van de school. Inmiddels hebben zich al ruim 250 belangstellenden aangemeld. Aanmelden kan via de website www.100jaartuinbouwonderwijshoorn.nl.

V.l.n.r. Theo de Geus, Henk Vlaar en Engel Hopman